

میزان رضایت از زندگی زناشویی در زنان شاغل و خانه‌دار و همسران آنها در شهر گناباد

لیلا صادق مقدم^۱ - فریبا عسکری^۲ - پرویز معروضی^۳ - هدایت‌الله شمس^۴ - سیمین طهماسبی^۵

چکیده

زمینه و هدف: ازدواج مهمترین تصمیم در زندگی محسوب می‌شود و حدود ۹۵٪ از افراد در برهه‌ای از زمان ازدواج می‌کنند. در طول زندگی مشترک، متغیرهای گوناگونی بر نحوه ارتباط زوجین با یکدیگر تأثیر می‌گذارد. این متغیرها، رضایت یا عدم رضایت زن و شوهر را از روابط زناشویی به همراه دارند. این پژوهش با هدف تعیین میزان رضایت از زندگی زناشویی در زنان شاغل و خانه‌دار و همسران آنها در شهر گناباد انجام شد.

روش تحقیق: در این پژوهش مقطعی و توصیفی-تحلیلی، نمونه‌گیری به صورت دو مرحله‌ای انجام شد؛ در مرحله اول نمونه‌گیری خوشه‌ای متناسب با حجم و مرحله دوم آن نمونه‌گیری تصادفی ساده بود و در آن ۲۵ زوج دارای همسر خانه‌دار و ۲۵ زوج دارای همسر شاغل انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه حاوی مشخصات فردی و پرسشنامه رضایت از زندگی زناشویی انریچ جمع‌آوری شدند؛ سپس با استفاده از روشهای آماری توصیفی و آزمونهای t، ANOVA و رگرسیون خطی در سطح معنی‌داری $P \leq 0/05$ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: میانگین نمره رضایتمندی در زنان شاغل و همسران آنها، $3/6 \pm 0/6$ و در زنان خانه‌دار و همسران آنها $3/7 \pm 0/7$ به دست آمد و اختلاف میان آنها معنی‌دار نبود. بین رضایتمندی و سطوح مختلف تحصیل در دو گروه مردان و زنان نیز اختلاف معنی‌داری مشاهده نشد؛ اما بین سطوح درآمد و میزان رضایتمندی از زندگی زناشویی در مردان اختلاف معنی‌دار بود ($P=0/047$). در زنان شاغل بین سن ازدواج با رضایتمندی ($P=0/023$) و بین سالهایی که از ازدواج گذشته بود، با رضایتمندی ($P=0/02$)، ارتباط معنی‌داری مشاهده شد.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های این مطالعه، به نظر می‌رسد بین رضایتمندی از زندگی زناشویی و وجوه مختلف آن در زنان شاغل و زنان خانه‌دار و همسران آنها با متغیرهای خاص ارتباط وجود دارد.

کلید واژه‌ها: رضایتمندی از زندگی زناشویی؛ زنان شاغل؛ زنان خانه‌دار؛ همسر

افق‌دانش؛ مجله دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی گناباد (دوره ۱۲؛ شماره ۲؛ تابستان سال ۱۳۸۵)

دریافت: ۱۳۸۵/۵/۲ اصلاح نهایی: ۱۳۸۵/۱۰/۲۷ پذیرش: ۱۳۸۵/۱۱/۱۱

^۱ نویسنده مسؤول؛ عضو هیأت علمی گروه آموزش پرستاری، دانشکده علوم پزشکی گناباد

آدرس: گناباد- حاشیه جاده آسیایی - دانشکده علوم پزشکی گناباد

تلفن: ۰۵۳۵-۷۲۲۳۰۲۸-۰۵۳۵-۷۲۲۳۸۱۴-۰۵۳۵ پست الکترونیکی: ls_moghadam@yahoo.com

^۲ عضو هیأت علمی گروه آموزشی مامایی، دانشکده علوم پزشکی گناباد

^۳ کارشناس ارشد آمار؛ عضو هیأت علمی دانشکده علوم پزشکی گناباد

^۴ عضو هیأت علمی گروه آموزش پرستاری، دانشکده علوم پزشکی گناباد

^۵ عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر کرد

مقدمه

با هدف تعیین میزان رضایتمندی در زنان شاغل و خانه‌دار و همسران آنها و مشخص نمودن وضعیت موجود در این رابطه انجام شد.

روش تحقیق

در این پژوهش مقطعی و توصیفی-تحلیلی، نمونه‌گیری به صورت دو مرحله‌ای انجام شد؛ در مرحله اول نمونه‌گیری خوشه‌ای متناسب با حجم و مرحله دوم آن نمونه‌گیری تصادفی ساده بود و در مجموع ۲۵ زوج دارای همسر خانه‌دار و ۲۵ زوج دارای همسر شاغل انتخاب شدند.

جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه حاوی مشخصات فردی و پرسشنامه رضایت از زندگی زناشویی انریچ استفاده شد؛ ضریب همبستگی این پرسشنامه از نظر روایی با مقیاس رضایت زناشویی از ۰/۳۳ تا ۰/۴۱ و نشانه روایی سازه آن است (۵) و پایایی آن با ضریب آلفای برابر ۰/۹۳ سنجیده شد (۶، ۷).

داده‌ها با استفاده از روشهای آماری توصیفی و آزمونهای t، ANOVA و رگرسیون خطی در سطح معنی‌داری $P \leq 0/05$ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها

۷۵٪ از زنان خانه‌دار و ۸۸/۵٪ از زنان شاغل، دارای تحصیلات دیپلم و بالاتر از آن بودند. بیشترین سن ازدواج در دو گروه زنان بین ۱۶-۲۰ سال بود؛ ۱۶/۷٪ مردان دارای همسر شاغل، دارای تحصیلات زیر دیپلم و ۸۰٪ آنها دیپلم و بالاتر بودند. در مردان دارای همسر خانه‌دار، ۲۱/۴٪ زیر دیپلم و ۷۵٪ دیپلم و بالاتر بودند. بیشترین سن ازدواج در دو گروه مردان بین ۲۰-۲۵ سال بود.

بیشترین میزان درآمد در مردان دارای همسر شاغل، بین ۱۵۱-۲۵۰ هزار تومان (۳۷/۵٪) و در مردان دارای همسر خانه‌دار ۲۸/۶٪) بین ۱۰۶-۱۵۰ هزار تومان بود.

میانگین نمره رضایتمندی در زنان شاغل $3/6 \pm 0/6$ و در زنان خانه‌دار $3/7 \pm 0/7$ بود؛ این میانگین برای همسران زنان

ازدواج یعنی پیوند زندگی مشترک دو فرد با حفظ استقلال نسبی هر یک در جهت تکامل شخصیت طرفین؛ پیوند زناشویی به عنوان یکی از پیچیده‌ترین انواع روابط انسانی واجد چنان توان بالقوه‌ای در آزادسازی احساسات است که در کمتر روابط بین فردی دیگر می‌توان نظیر آن را یافت (۱).

تحقیقات نشان می‌دهد که بیش از ۹۰٪ مردان و زنان دنیا لاقول در مقطعی از زندگی خود ازدواج می‌کنند. این درصد به طور قابل توجهی ثابت است (۲).

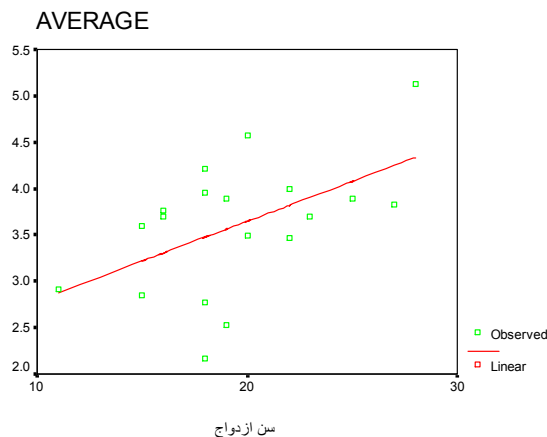
ازدواج رابطه‌ای است که شخص با انتخاب وارد آن می‌شود و تقریباً نیم قرن در این رابطه خواهد ماند. زن و مردی که با هم ازدواج می‌کنند، باید بتوانند خود را با نیم قرن تحولات اجتماعی و رشد و تغییرات متقابل یکدیگر تطبیق دهند؛ در غیر این صورت، به احتمال زیاد رابطه زناشویی آنها دچار مشکل خواهد شد (۲).

در طول زندگی مشترک، متغیرهای گوناگونی بر نحوه ارتباط زوجین با یکدیگر تأثیر می‌گذارند و این متغیرها رضایت یا عدم رضایت زن و شوهر را از روابط زناشویی به همراه دارند؛ برخی از این متغیرها شامل درآمد و اشتغال، فرزندان، بیماری و رضایتمندی جنسی می‌باشد (۳).

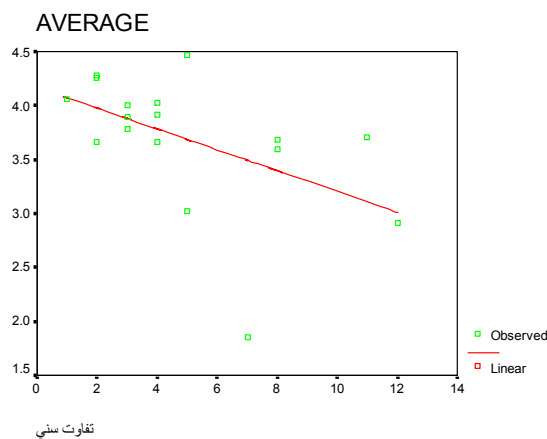
رضایتمندی زناشویی را نمی‌توان صرفاً بر اساس فشارهای روانی بیرونی تبیین کرد؛ زیرا تمامی ازدواجها دست کم با چند فشار روانی مواجه هستند. در بسیاری از خانواده‌ها، فقر، تعدد فرزندان و بیماری وجود داشته، اما در عین حال، موفق هستند و بسیاری از ازدواجهایی که هیچ کدام از این موارد در آنها وجود نداشته، به شکست منتهی شده است. تفاوت ازدواجهای شادکام و ناشاد را حداقل تا حدودی می‌بایست در پرتو شیوه‌ای تبیین کرد که طرفین به فشار روانی پاسخ می‌دهند و یا با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند (۴).

با توجه به موارد یاد شده و با توجه به این که گذشت زمان، تغییرات زیادی در ارزشها و نحوه زندگی مردم و جوامع به وجود آورده که هیچ زن و شوهری از آن مستثی نیست، مطالعه حاضر

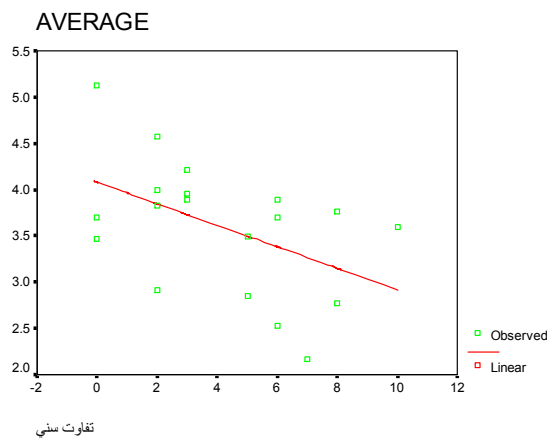
میزان، رضایت از مسائل شخصیتی و مسائل مذهبی می‌باشد (جدول ۱).

نمودار ۱- ارتباط رگرسیونی بین سن ازدواج در زنان شاغل و میزان رضایتمندی کلی

نمودار ۲- ارتباط رگرسیونی بین رضایتمندی کلی از زندگی زناشویی با تفاوت سنی در زنان خانه‌دار

شاغل نیز $3/6 \pm 0/5$ و همسران زنان خانه‌دار $3/7 \pm 0/4$ بود؛ در این مورد اختلاف معنی‌داری مشاهده نشد ($P > 0/05$).

در ارتباط با رضایتمندی، به طور کل و وجوه مختلف آن و سطح درآمد مردان مورد پژوهش، در سه حیطه رضایت از مسائل مالی ($P = 0/009$)، رضایت از مسائل شخصیتی ($P = 0/047$) و رضایت از شبکه دوستان و خویشان ($P = 0/009$) اختلاف معنی‌دار بود؛ همچنین بین سن ازدواج در زنان شاغل و میزان رضایتمندی کلی ارتباط معنی‌داری مشاهده شد ($P = 0/023$)، (نمودار ۱). نتایج این مطالعه نشان داد که با بالا رفتن میزان تفاوت سنی زنان خانه‌دار با همسران خود، میزان رضایتمندی آنان کاهش می‌یابد؛ به عبارت دیگر بین این دو متغیر ارتباط معنی‌داری وجود داشت (نمودار ۲) ($P = 0/040$)؛ همچنین ارتباط خطی معنی‌داری بین تفاوت سنی با همسر و رضایتمندی کلی از زندگی زناشویی وجود داشت ($P = 0/037$) (نمودار ۳).

در زنان شاغل و همسران آنها، بیشترین میزان رضایتمندی رضایت از شبکه دوستان و خویشان، فرزندپروری، مسائل ارتباطی و مسائل مالی و کمترین میزان، رضایت از اوقات فراغت، مسائل جنسی و مسائل شخصیتی و مذهبی بود (جدول ۱).

در زنان خانه‌دار و همسران آنها، بیشترین میزان رضایتمندی رضایت از فرزندپروری، مسائل جنسی، شبکه دوستان و خویشان، مسائل ارتباطی و مسائل مالی و کمترین میزان، رضایت از مسائل شخصیتی و مسائل مذهبی بود (جدول ۱).

بحث

بر اساس نتایج پژوهش، میزان رضایتمندی به طور کلی در زنان شاغل و همسران آنها $3/6 \pm 0/6$ و در زنان خانه‌دار و همسران آنها $3/7 \pm 0/7$ بود و تفاوت آماری معنی‌داری در این خصوص وجود نداشت ($P > 0/05$)؛ در برخی از تحقیقات داخلی و خارجی، میزان رضایتمندی از زندگی زناشویی در زنان شاغل بیشتر از زنان خانه‌دار گزارش شده است (۸،۹).

در زنان خانه‌دار و همسران آنها مشخص شد که بیشترین میزان رضایتمندی، رضایت از فرزندپروری، مسائل جنسی، شبکه دوستان و خویشان، مسائل ارتباطی و مسائل مالی و کمترین

با تفاوت سنی در زنان شاغل

نمودار ۳- ارتباط رگرسیونی بین رضایتمندی کلی از زندگی زناشویی

جدول ۱- میانگین وجوه مختلف رضایتمندی از زندگی زناشویی در زنان شاغل و خانه‌دار و همسران آنها

همسران زنان شاغل	زنان شاغل	همسران زنان خانه‌دار	زنان خانه‌دار	افراد مورد بررسی حیطه‌های رضایتمندی
۳/۶	۳/۶	۳/۷	۳/۷	رضایتمندی کلی
۳/۸	۳/۷	۳/۸	۳/۷	رضایت از مسائل مالی
۳/۶	۳/۴	۳/۵	۳/۴	رضایت از مسائل شخصیتی
۳/۸	۳/۶	۳/۷	۳/۸	رضایت از مسائل ارتباط
۳/۴	۳/۳	۳/۸	۳/۶	رضایت از مسائل اوقات فراغت
۳/۶	۳/۴	۳/۹	۳/۶	رضایت از مسائل جنسی
۳/۸	۳/۷	۳/۸	۳/۸	رضایت از مسائل فرزند پروری
۳/۹	۳/۸	۳/۷	۳/۸	رضایت از مسائل شبکه دوستان و خویشان
۳/۴	۳/۴	۳/۵	۳/۸	رضایت از مسائل مسائل مذهبی
۳۲/۹	۳۱/۹	۳۳/۴	۳۳/۲	جمع

پایین خواهد بود؛ بویژه برای مردان، رضایتمندی شغلی با خشنودی زناشویی رابطه دارد (۹، ۱۰).

در این پژوهش، بین سن ازدواج در زنان شاغل و رضایتمندی ارتباط معنی‌داری مشاهده شد؛ نتایج سایر تحقیقات نشان می‌دهد که زنان شاغل، هنگام ازدواج سن بالاتری نسبت به زنان خانه‌دار دارند (۷-۹)؛ طبق تحقیقات انجام‌شده، اختلاف سنی در ازدواج تا حدود پنج سال مناسب است و البته در این مورد اختلاف نظر و استثنا نیز وجود دارد؛ اما چون سن، از جنبه‌های روانی و فیزیولوژیکی می‌تواند در ارتباطات زناشویی تأثیرگذار باشد، تفاوت زیاد آن می‌تواند در شادکامی زناشویی تأثیرات سوء به دنبال داشته باشد (۱۱).

به طور کلی در ارتباط با مردان و رضایتمندی از زندگی زناشویی، تحقیقات کمی در دست است؛ اما برخی تحقیقات موجود بیان می‌کنند که همسران زنان شاغل در مقایسه با همسران زنان خانه‌دار، از سلامت روانی بیشتری برخوردار هستند و اشتغال زنان تا جایی که باعث تعارض آنان در نقشهای شغلی و خانوادگی نشود، می‌تواند بر روی همسران و فرزندان آنان و همچنین روابط اجتماعی آنان تأثیر مثبتی بگذارد (۴، ۱۲).

در زنان شاغل و همسران آنها، بیشترین میزان رضایتمندی رضایت از شبکه دوستان و خویشان، فرزندپروری، مسائل ارتباطی و مسائل مالی و کمترین میزان، رضایت از اوقات فراغت، مسائل جنسی و مسائل شخصیتی و مذهبی می‌باشد (جدول ۱).

منابع مختلف یادآوری می‌کنند که رضایتمندی زناشویی تا حدودی به شرایط زندگی زن و شوهرها بستگی دارد و از آنجا که زنان خانه‌دار اوقات بیشتری را می‌توانند صرف فرزندپروری نمایند، در این حیطه رضایت بیشتری دارند؛ در مورد زنان شاغل نیز اشتغال زن الزاماً بر بهزیستی کودکان تأثیر نمی‌گذارد (۴، ۱۰).

در این تحقیق، در سه حیطه رضایت از مسائل مالی، مسائل شخصیتی و شبکه دوستان و خویشان، در سطوح مختلف درآمد مردان، اختلاف معنی‌داری وجود داشت؛ به عبارت دیگر سطح درآمد بر روی رضایتمندی از مسائل مالی و شخصیتی و ارتباط با شبکه دوستان و خویشان تأثیرگذار بوده است.

منابع مختلف ادعان می‌دارند که درآمد کم، ناامنی شغلی با رضایتمندی زناشویی پایین همراه است؛ هنگامی که زوجین به طور دائم درباره پول نگرانی داشته باشند، رضایتمندی زناشویی

منابع:

- ۱- شهیدی م، یوسفی ف. بررسی معیارهای ازدواج دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد در سال ۱۳۷۸. طب و تزکیه. ۱۳۸۰؛ (۴۳): ۴-۸.
- ۲- ثنائی ب. ازدواج: انگیزه‌ها، پرتگاهها و سلامت آن. پژوهشهای تربیتی. دانشگاه تربیت معلم. ۱۳۷۵؛ (۳ و ۴): ۱۹-۴۳.

- ۳- عوامل زمینه‌ساز رضایتمندی از زندگی زناشویی، فرهنگ و پژوهش. قابل دسترسی در: /www.fpm.ir/archive/no-169/farsi:2006
- ۴- ساینگتون ا. بهداشت روانی. ترجمه: شاهی برواتی ح. تهران: نشر روان؛ ۱۳۷۹.
- ۵- ثنائی ذ. مقیاسهای سنجش خانواده و ازدواج. تهران: انتشارات بعثت؛ ۱۳۸۰.
- ۶- وکیلی ا. بررسی عوامل مؤثر در رضایتمندی زنان شاغل از زندگی زناشویی. [پایان نامه کارشناسی ارشد]، تهران: دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، ۱۳۶۷.
- ۷- سادات موسوی م. بررسی میزان رضایت زنان تحصیلکرده از زندگی زناشویی. دفتر مطالعات و برنامه ریزی فرهنگی و اجتماعی؛ ۱۳۸۳؛ ۴ (۱۲): ۷۰-۷۵.
- ۸- طهماسبی س، صادق مقدم ل. بررسی مقایسه‌ای میزان رضایتمندی از زندگی زناشویی در زنان شاغل و خانه‌دار شهر کرد. سمینار کارشناسی ارشد. ۱۳۷۹.
- 9- Cilli AS, Kaya S, Bodur I. A comparative analysis on the psychological symptoms observed in the working women and housewives. Public Health Branch. 2006.
- 10- Shopiro AF, Gottman JM, Carrere S. The baby and marriage. University of Washington. J Fam Psychol. 2000; 14 (1): 59-70.
- ۱۱- دژکام م. روان‌شناسی ازدواج. تهران: انتشارات منشأ دانش؛ ۱۳۸۳؛ ۴۲-۵۰.
- ۱۲- اونادی م. تأثیر اشتغال زن بر سلامت روانی همسر. [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]. تهران: دانشگاه الزهرا. ۱۳۸۰.

Title: Comparison of marriage satisfaction in housewives and employed women and their husbands in Gonabad

Authors: L. Sadegh Moghadam¹, F. Askari², P. Marouzi², H. Shams², S. Tahmasbi³

Abstract

Background and Aim: Marriage is the most important decision in life and 95% of the people marry during their life. Common life was influenced by different variables. These variables cause wife and her husband to be satisfied or unsatisfied from their life. The purpose of this study was the comparison of marriage satisfaction in housewives and employed women and their husbands in Gonabad.

Materials and Methods: This is a cross-sectional and analytic study. Data collection was performed in two stages. At first stage cluster sampling and at second stage simple random sampling was done and 25 housewives couples and 25 employed women couples were studied. The data was collected by demographic information and Enrich questionnaire and were evaluated by using of t test and ANOVA and linear regression.

Results: The mean of satisfaction score in employed women and their husbands was 3.6 and in housewives and their husbands were 3.7 with no significant difference between them. There was no significant difference between satisfaction and education levels in the two groups but it was significant between satisfaction and income in men, and between satisfaction and age of marriage in women. There was a significant difference in marriage satisfaction between employed women and housewives after a time of marriage ($P=0.02$).

Conclusion: There are variables which influence on married life satisfaction on men and women that these variables must be recognized.

Key Words: Married life satisfaction; Housewife; Employed women; Husband

¹ Corresponding Author; Instructor, Gonabad University of Medical Sciences. Gonabad, Iran

ls_moghadam@yahoo.com

² Instructor, Gonabad University of Medical Sciences. Gonabad, Iran

³ Instructor, Islamic Azad University. ShahreKord, Iran